

ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՏՊՐՏԻՆՆԻՔԻ ՊԵՆԷ

(1871)

ՆՈՒՄԵՐՈՒ 643

ԿՊՐԱ ՍԵՖԵՐ Օ

Մեծնաւ իւր Բաղնակ
Սեֆեր 150 րէշ
Աւթը արքա 80

ՍԱԼԸ
ԱՊՐԻԼ 13

Իւշ արքա 45
Տանեւի 20 պէշիւ, 40 փարպ

ԱԼԱՅՐԱՆՈՒ
ԱՊՐԻԼ 25

ԱՍԻՏԱՆԷ ԱՊՐԻԼ 13

ՅՀԱՎԱՏԻՍԱԹԻ ՄԻՒԹԷՆԵՎԻՅԷ

Պիր գաշ կիւնտէն պէրու մէ-
մուրիւթի մախուսէ իլէ, իսկէնտէ-
րիւնէն ազիմէթ իթմիշ օլտուղունու
պիւրտիտիւմիւզ սէր գուրէնայի հազ-
րէթի Շէհրիարի տէվլէթլու Նէվրէս
բաշա հազրէթիւնին իսկէնտէրիւնէն
վասըլ օլտուղու վէ տէվլէթլու ֆէ-
խամէթլու իւրտիւի Մըսըր հազրէթլէ-
րի իլէ միւլազաթ իլէմէք զըմննտա
Մըսըրա միւթմէթէճիհէն ազիմէթ իլ-
լէտիւի, վէ զաթը իւրտիւիլէրին սըհ-
հէթ վէ աֆիլէթի պէր քէմալ իտուկի
թէլէկրաֆ խապէրինտէն միւլաթէպան
օլտուշ տուր:

— Բուժ քաթիւյի Ղընդօրիտուն
քէմիւրէրինի Հօճա պէյաէն ալըպ կէ-
թիւմէքտէ օլան Պիղանթիօն նամ վա-
բօր տիւն սապաճ Սթանպօլ իմանն-
տան կէշմիշ տիր: Սթանպօլու Աթի-
նա սէֆիրի Մ. Բանկապէ սապաճ
ղայէթ էրքէն Անատօլ գաւաղընա գա-
տար սէֆիրէյի մէզքիւրէյի իսթիգ-
պաւա կիթմիշ վէ օրատա սէֆիրէյի
րաքիպէն Պիղանթիօն Պէյլէր պէյի
սարայընն բիշկէսհէնտա պիր գաշ
տազըզա գատար էյլէնիպ, սէֆիրի
միւլաթիլէյի, գարնայա չըգըշ տըր:
վաբօրու մէզքիւր մաթէմ իշարէթի
օլտրազ պայրազ չէքմիշ օլտուղունտան
խալիճի գօսթանթիւնիտէ պուլունան
Եունան սէֆայիւնի տալիս, վաբօրու
մէզքիւրուն մուրուրինի կէօրտիւքտէ,
մաթէմ իշարէթի չէքմիշլէր տիր:

— Սթանպօլու մուգիմ մէզիսի
սըհհիլէի միլէիլիտէ Բօրթուգալ
հիւքիւմէթի թարաֆընտան վէքեա
լէթիտէն վէ պատէհու Տէվլէթի ա-
լիլէ իլէ հիւքիւմէթի մէզքիւրէ է:

յանընտա ագտ օլտուշ օլան թիճարէթ
ահտնամէսինին միւլաքէրէսինէ մէ-
մուր օլան Մ. Բինթօ տը Սօվէրալ,
Բօրթուգալ հիւքիւմէթի թարաֆըն-
տան Սալթանաթը սէնիյէնէզտինտէ
ֆէվզ էլ ատէ վէքիլ վէ մուրաթիսա
թայիւն օլտուշ, վէ միւլաթիլէյի չը-
գան հաֆթա Սթանպօլու վասըլ օ-
լտուշ, տիւնքի կիւն տալիս զաթը
հազրէթի Սատրազմիլէ րէսմէն վի-
զիթա վէքմիշ տիր:

Հաստիլէր Գարնիսի վէ Բաթմէն Տէհմէ:

Կէշէնիլէրտէ Բարա ճէնապլէրի թա-
րաֆընտան մէմուրէն Արշըվէք Թրան-
քի Տէրսաատէթէ կէլմիշ, վէ էսասը
մէմուրիլէթի Հաստէն Զէքէնիլէր բիւրէվ
օլան էրմէնի Գաթօլիքլէրի մատտէսի-
նի Պապը Ալի իլէ միւլաքէրէ իթմէք-
լիք գաղիլէսի իտուկի սէօլէնմիշ տիր:

Պազաթ ճիւմէտէն էվլէլ հէնուզ
պիղճէ մէճհուլ օլան պիր հալ քի, մէ-
մուրու միւլաթիլէյի Տէրսաատէթտէ
պուլունտուղու միւլտտէթճէ քէնտի-
սինտէ պիր սէֆիրին հուգուգու միւլ-
թազէսի վէ պու հուգուգու օլտաւըղը
հալտէ, տալիս պաղը րէսմի սըֆաթ-
լէրի օլտուշ օլտաւաճաղը գաղիլէրի
տիր, տիգգաթա շայեան օլտաւազ,
չիւնքի Բարանըն հէման պիւթիւն պիւ-
թիւն հիւքիւմէթի էլիւնտէն կիթմիշ
իսէ տէ հազըը հիւքիւմէթի հալա
պաղը օլտուղու հալտէ, էկէր միւլա-
թիլէյի Արշըվէք Թրանքի միւլաթիլէյի
Բարանըն հիւքիւմաւըղը սըֆաթը
ճանիպիւնտէն մէմուր օլտուշ իսէ, օ
մէմուրիլէթտէ րէսմիլէթ վէ պէլքի
սէֆարէթ վար տէմէք, վէ պիր էճնէ
պի սէֆիլը Եախօտ մէմուրու րէսմի
սինին, նէզտինտէ պուլունաճաղը տէվ-

լէթին թէպատաը մէսալիհի մէզհէպի-
յէ վէ զալի մէզհէպիլէսինէ տալա միւ-
տալիլէ իտէմէյէճէկի պի չիւրհէ վէ
չէքք տիր:

Եունի տէմէք իսթէրիլ քի Արշը-
վէք Թրանքիլին էրմէնի Գաթօլիքլէ-
րիմիլի, մէսալիհի մէզհէպիլէրին
կէօրէպիլմէսի մուլթազա Բարա ճէ-
նապլէրինին սըֆաթը րուհանիլէսի
թարաֆընտան օուրէթի զայրի րէս-
միլէտէ մէմուրիլէթ ալըշ օլտաւընա
միւլթէվաղըլթ օլտաւազ, պաշգա սու-
րէթիսինէ Պապը Ալի նաճըլ միւլա-
ֆէգաթ իլլէր, վէ պիր տէ միւլաթի-
լէյի Թրանքիլին Պապը Ալի իլէ պիր
գօնգօրտիյա, Եունի մուհէտէյի մէզ-
հէպիլէ ագտինէ մէմուրիլէթի օլտու-
ղու իշիտիլմէքտէ օլտուշ, հալ պու
քի մէզքիւր գօնգօրտաթօ Թրանսա
վէ Աւսթրիա վէ Սպանիա կիպի Գա-
թօլիքլէրի նիսպէթ օլտուհան Եունի սը-
ֆաթը րէսմիլէսի Գաթօլիք պուլու-
նան տէվլէթլէրէ այիտ օլտաւընա վէ
մէսէլա ինկիլթէրրատա սէքիլ միլիօն
Գաթօլիք օլտուղու հալտէ պիլէ, հիւ-
քիւմէթին սըֆաթը րէսմիլէսի Բօ-
թէսթան մէզհէպի օլտազ ճիւմէթի իլէ
ինկիլթէրրա վէ քէզալիք Ալէմանեա
վէ Եախօտ Բուսիա տէվլէթլէրի իլէ,
գօնգօրտիսը օլտաւաճաղը նաղա-
րէն, Բուժ վէ էրմէնի պիր գաշ Եիւզ
պին Գաթօլիք թէպատաը աճազ մէվ-
ճուտ օլան Տէվլէթի Ալիլէ իլէ օ Եօլ-
տա մուհէտէ ագտընա տալա իւ-
լում վէ մէզպուրիլէթ կէօրիլլէմէզ:

Պունտան թագրիպէն իքի սէնէ
մուգպատէմ Աւսթրիա տէվլէթի ին-
կիլթէրրա վէ Թրանսա վէ էմալի տիւ-
էլի միւլթէմտտինէ իթմիսալէն մէ-
մայիքինտէ մէտէնիլէթ ասըրն իճապ
իթմիլիտիլ պաղը թատիլաթ վէ իս-
լահաթլարըն վէ ճիւմէտէն պիրի հէմ

տին վէ հէմ մէղհէպ օլմայանլարըն եւքտիկէրլէրի իլէ զէվճիյէթլէրի մագպուլ վէ մամուլպիհ թուլթուլմասը գաղիյէսինին գապուլ վէ իճրասընա իւղուլ կէօրմէքլէ, պու իսլահաթը Բաբա իլէ օլան գօնգօրտիւա ահքեամընա մուղայիր օլտուղունա պագմալարագ ուսուլ վէ գանունու մէմէքէթ սըրասընա կէչիրմիլ իտի:

Իշթէ գաթօլիք տէվէթլէրի պիլէ Բաբա ճէմաաթը մէղհէպիյէսինին վագթ վէ հալէ զայրի միւվաթըգ պիր թագըմ աղըր եիւքլէրինտէն գուրթուլմագտա օլտուղլարը հալտէ, սըրֆ մէվատուր մէղհէպիյէյէ միւթէալլիգ պիր Հասուն էֆէնտի մատտէսի Բաբա իլէ գարարլար վէ ահտլարա րապթա գատար իղամ օլունուպ տա, իլէրիտէ թէվալիսի մէլհուղ օլան պուգապիլ իշլէրին սարմըղ իսլահաթընա պիր թագըմ մանիլէր զուհուրա կէթիրմէսինէ Պապը ալի մէյտան վէրմէզ զանն իտէրիլ:

Պասիրէթ:

Միւճէտտէտէն թէչէքքիւլ իթմիլ օլան վարդանեանց ընկերութիւն թաւաթընտան վարիտ օլան վարագա տըր:

• Խմբագիր • • •

Ազգի մը յառաջագիւծութիւնը իւր ընկերութիւններն եւ գպրոցներն են, այն ամեն ազգը որ այսօր մեր աչացը առջեւ գիտութեանց ասպարէզին մէջ կը տեսնենք, այն ամեն ազգը որ ճշմարիտ ուսումնականութեան մէջ կը շարունակէ իւր քայլերը, այն ամեն ազգը որ աշխարհիս առջեւ գեղեցիկ տիտղոսներու արժանացած է, անշուշտ իրենց ընկերութեանցը եւ գըպրոցներուն միջոցաւ է, որովհետեւ առանց ընկերութեանց, գպրոցաց հաստատութիւնը անկարելի է, նոյնպէս առանց գպրոցներու մարդկութեան յառաջագիւծութիւնը եւս անկարելի է: Սակայն ինչպէս ամեն գործոց մէջ, ասանկ ալ ընկերութեան յարատեւութիւն պէտք է, քանզի առանց յարատեւութեան արդիւնք չը կրնար ըլլալ Բոյս մը եւ կամ ծառ մը եթէ երեսի վրայ ձգուի, ժամանակին չ'ոռագանուի յայտնի է որ սոյն բոյսը եւ

կամ ծառը կը թուռմի եւ կամ կը չորնայ, իսկ ընդհակառակը, եթէ ամեն տեսակ խնամք տարուի՝ անտարակոյս այս աշխատութեան արդիւնքը ժամանակին պիտի վայելէ պարտիզպանը եւ կամ անոր տէրը, ըսել է մինչեւ անգամ ծառերու եւ բոյսերու համար ալ յարատեւութիւն պէտք է ըլլալ, ապա ուրեմն որչափ տարբեր յարատեւութիւն ըլլալու է այս պիտի ձեւարկութեան մը մէջ, որուն արդիւնքը կարելի ըլլայ ժամանակին վայելել: Ահա այն ամեն ազգը, որ ինչպէս ըսինք իւր ընթացքը լուսաւորութեան մէջ կը յառաջացնէ, նոյն ազգը անշուշտ յարատեւած է միշտ իւր ձեռնարկութեանցը մէջ, վասն զի եթէ յարատեւութիւն չ'ունենար՝ անտարակոյս այս աստիճանին չպիտի կարենար հասնիլ: Բայց հոս կէտ մը կայ որ արժան է յիշել, այսինքն ձեռնարկութեան մը յարատեւութեանը համար ալ այնպիսի խոչնդոտք եւ արգելք պէտք չեն գտնուիլ, որք 'ի հարկէ պատճառ կ'ըլլան ձեռնարկութեան մը յարատեւութիւնը խանգարելու, ինչպէս վերը ըսինք թէ բոյսի մը եւ կամ ծառի մը ժամանակին արդիւնքը վայելելու համար, անոր խնամք տանելու է, ուղղանելու է եւնեն: Եթէ այնպիսի արգելք մը լինի, ինչպէս անդադար երեք եւ կամ վեց ամիս մարախ թափի երկրիս վրայ եւ կամ սարսափելի կարկուտ գայ, (ինչպէս որ շատ անգամ պատահած է) անտարակոյս այն ատեն բոյսը եւ կամ ծառը պիտի ոչնչանայ, յայտնի է որ հոս տեղ պարտիզպանը յանցաւոր չէ, եւ կամ լաւ եւս է ըսել իւր թուլութենէն եւ ծուլութենէն յառաջ եկած չկրնար սեպուիլ այս մեծ միասը:

Արդ գալով մեր ազգին, մեր ազգը միշտ կը յետադիմէր, մինչդեռ անդին բաղմաթիւ ազգեր կը յառաջանային եւ կը յառաջանան դէպ 'ի լուսաւորութիւն: Ի՞նչ էր արդեօք ասոր պատճառը, պատճառն ազգին մէջ ընկերութիւն չ'ըլլալն եւ գպրոցաց պակասութիւնն էր, եւ ի՞նչ էր ասոնց ալ չ'ըլլալուն եւ կամ չգտնուելուն պատճառը, պատճառը յայտնի է որ մեծամեծ խոչնդոտներու եւ ար-

գելներու գտնուելն էր: Սակայն այսօր ազգը իւր ազատութիւնը գտնելով՝ ալ խոչնդոտք եւ արգելք չմնաց եւ ազգը ճշմարիտ յոյս մը ունեցաւ իր անունն ալ յառաջագիւծ ազգաց անուանց ցանկին մէջ անցընելու: Արդարեւ ճշմարիտ յոյս, որովհետեւ ազգը այսօրունէ սկսաւ իւր շողջողուն ճառագայթները աշխարհիս մէջ եւ մարդկութեան առջեւ շողացնել, ընկերութիւն մը հաստատեց որ թէ կարելոր եւ թէ փափաքէլի էր: Սոյն ընկերութիւնը անուանեցաւ «Վարդանեանց ընկերութիւն», որոյ նըպատակը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ «հայ ուղղափառ օրիորդաց դաստիարականութեանը յառաջագիւծութեանը համար ամեն կերպ խնամք տանիլ» եւ սոյն ընկերութիւնը իւր առաջին նիստը ըրաւ 'ի մարտ 21. 1871 ծաղկազարդի փառաւոր կիրակին. որոյ հիմնադիրք անուանեցան Միքայէլ Ասկէրեան, Սնտոն Ս. Պիւքմէճեան, Յակոբ Յ. Ճէլալեան, Արշակ Ասկէրեան, Յովհաննէս Մաքսեմեան, Պետրոս Յ. Յրէնկեան, Սնտոն համամեան եւ Ա. Նուաստոս Յովհաննէս, Գ. Թօլայ:

Գովելի նաեւ հոս մեծ Միքայէլ Ասկէրեան հայրենասէր, ազգասէր, եւ անձնուէր անձը որ մեզ ընդունեցաւ ամենայն յարգանք իւր տանը մէջ: Անշուշտ ազգասէր անձինք մեր այս ձեռնարկութիւնը պիտի գովեն եւ պիտի քաջալերեն, եւ անտարակոյս այս ութը անձինքը քիչ ատենի մէջ ութն հարիւրի պիտի փոխուի եւ այն ատեն ազգիս առաջին եւ աշխարհիս մեծամեծ ընկերութիւններէն մին պիտի համարուի: Այս նիստին մէջ Ա. անարժան ճառ մը կարդացի, նոյն ճառը կը գրեմ հոս ընկերութեանը անդամակցացը յորդորանացը եւ աղաչանացը չկրնալ հակառակելով միայնգամայն թերութեանցս ներում խնդրելով ընթերցողներէս:

ՃԱՌԸ

Յառաջագիւծութիւն, ի՞նչ գեղեցիկ խօսք եղբարք, ամեն ազգ, բոլոր Եւրոպա այս խօսքը, միայն իրեն առաջնորդ առած եւ տգիտութեան չլթայները կոտրելով դէպ 'ի գի-

տուրթեանց ասպարէզին կ'ընթանայ քայլերով ինչպէս պատերազմիկ զինուորք օդին մէջ իրենց դրօշակները շարժելով պատերազմի դաշտը կ'արշաւեն խնդակցութեամբ եւ ի ցնծութեամբ: Այսպէս սիրելիքս, երբ ամեն ազգ տգիտութեան խաւարը փարատելով իւր ընթացքը լուսաւորութեան մէջ կը շարունակէ, մեր ազգը, եղբարք, մեր Հայ ազգը կ'ըսեմ, առանց իւր վրայ գտնուած աղջամուղը փարատել ջանալու եւ թերեւս մէկ երկու դար ալ խաւարին մէջ մնալու փափաքաւ այնպիսի խորին քունի մէջ կը քնանայ՝ որ երբ տգիտութիւնը հետզհետէ վրան ծանրանայ, անիկայ չղգար իւր բեռին ծանրութիւնը, իսկ անդիէն կուգայ գիտութիւնը փառաւոր պսակներով եւ մրցանակներով եւ կուզէ ազատել զանի իւր գերութենէն, սակայն անիկայ այն թշուառը որուն աչերը սեւամած ամպով մը քողարկուած են եւ տգիտութեան անդունդին մէջ գահավիժած է՝ փոքր ինչ հաւանելով կը ջանայ մաքրել ու ազատել այս անդունդէն, սակայն գերութեան չղթայները թող չեն տար իրեն նախագուշակելով որ օր մը թերեւս անիկայ ալ գիտութեանց լուսաճաճանչ ճառագայթները երկրիս վրայ սփռելով կարող ըլլայ միւս լուսաւոր ազգաց դրօշակակիրներուն թիւը աւելցնել որք գիտութեանց ասպարէզին մէջ իրենց դրօշակները մինչեւ երկինք բարձրացուցած լուսատու աշտարակներ կը ձեւացնեն: Այո՛ եղբարք, մինչեւ ցայսօր մեր ազգը, մեր Հայ ազգը այս խաւարին մէջ մնացեր էր սակայն այսօր արթնցաւ պատուեց աչացը պատեանքը եւ սեւ քօղը, փարատեց մթութիւնը, կանգնեց աշտարակին վրայ գիտութեանց դրօշը որ սկսաւ ծփալ օդին մէջ: Սակայն տրդեօք այսչափը պիտի բա՛նէ եղբարք. ոչ, ոչ, չբաւէր այսչափը, որովհետեւ ասիկայ ոչ այլ ինչ է, բայց միայն զարդ մը: Արդարեւ ամեն ազգ կը պարծի իւր գիտութեան դրօշին վրայ, սակայն չզլանար երբէք ճշմարիտ յառաջադէմ ըլլալու, ընկերութիւններ, դպրոցներ, կը հաստատէ մէկ խօսքով մարդկութեան յառաջա-

դիմութեանը պէտք եղած միջոցներուն ձեռնամուխ կ'ըլլայ եւ կը գործադրէ, սակայն Հայ ազգը կը պարծի իւր յառաջադէմ տիտղոսին վրայ՝ բայց չգործադրէր. խօսքով շատ բան կ'ընէ, սակայն գործով եւ ոչ մին կը կատարէ, ահաւասիկ այս է պատճառը որ ամեն ազգ կը յառաջադիմէ իւր ընկերութիւններովը, դպրոցներովը, տպարաններովը, ուսումնական տեղերուն բազմութեամբն իսկ Հայ ազգը կը յետադիմէ իւր ծուլութեամբը ու թուլութեամբը: Սակայն եղբարք, բաւական է մեր կուրուքիւնը, բաւական է որ մինչեւ ցայսօր մեր վրայ տգիտութեան այս ծանր բեռը, բանանք մեր աչերը, թոյլ վենք ու նետենք մեր վրայէն այս ծանր բեռը, բաւ է որ այսչափ ատենն է ՚ի զուր խօսեցանք, գործադրենք այ այսուհետեւ, ըլլանք պարծանք եւ օրինակ Հայ ազգին եւ Հայ երիտասարդաց, միանանք սիրով եւ Սուրբ միութեամբ, թող պարծի մեր սիրուն Հայաստանը, թող սրբէ իր արտասուած թորմ աչերը մեր քաղցր մայրն Մասիս թող ցնծան բոլոր եւ աւանդուն Հայ սրտերը թող նախանձի մեր վրայ բալոր աշխարհք եւ համայն տիեզերք թող ցնծան իրենց շիրիմներուն մէջ Արամ, Տիգրան, Վարդան, Վահան եւ բոլոր մեր քաջ եւ հայրենասէր նախնիք թէ իրենց զաւակունքը տակաւին կենդանի են, Հայ սիրտն ունին եւ Հայ արիւնը կը կրեն, արթուն են եւ կը հսկեն իրենց շիրմանցը քով: Ուրեմն եղբարք ձեռք ձեռքի տանք, եւ ըլլանք ամենքս մի անդամ, չղթայ մը հիւսնք մեր չորս բոլորտիքը որ թշնամին չը կարենայ մտնել մեր մէջ, մեր որդիքը վահան կանգնեցնենք ընդդէմ թշնամոյն: Այո եղբարք պիտի յաղթենք պիտի յաղթենք ամեն դժուարութեանց եւ արգելներու, եւ ոչ իսկ բան մը կարող պիտի ըլլայ մեր եռանդուն սրտերուն մէջ այս բորբոքը շիջուցանել: Ահ սիրելիքս տկար գրչով կարող չ'եմ բացատրել սրտիս ուրախութիւնը, երբ կը տեսնեմ մեզ ամենքս հոս ժողովալ ՚ի մի սիրտ եւ ՚ի հոգի: Բայց սակայն վերջին երկու խօսք ալ ունիմ ձեզի ըսելու:

Եղբարք, գործադրենք մեր այս գեղեցիկ դիտաւորութիւնը առանց

յապաղելու, հաստատենք այս ընկերութիւնը, քանզի ընկերութիւնը միայն կարող է օգնել հայրենեաց, ազգին, ընտանեաց եւ մեր անձերուն, սակայն եղբարք ժամանակէ մը վերջը չը վհատինք, յարատեւենք միշտ ջանանք առ հաստատութեան ընկերութեան ունեցած սիրոյ հուրը չմարել երբէք մեր հրաբորբօք սրտերուն մէջ: Ուստի քանի որ Հայ ազգը ապրի աշխարհիս վրայ, ջանանք մեր ընկերութիւնը հաստատ պահել: Նմանինք բարեյիշատակ Պէշիկթաշեանի եւ իւր անդամակցացը որուն անունը ամեն Հայ բերաններէն կը լսուի, գրքերու մէջ անջինջ տառերով կ'արձանագրուի եւ ուսումնականք անոր անունը արտասանած ատեննին հեղեղի առատ արցունքը կը հոսին իրենց աչերէն: Այո՛ եղբարք, Պէշիկթաշեանը մեռաւ, սակայն իւր անունը տակաւին կենդանի է մեր սրտերուն եւ մտացը մէջ: Ուրեմն եղբարք, աշխատինք նմանիլ անոր եւ ես զձեզ կը վստահցնեմ որ եթէ այս ընթացքով եւ այս սիրով յարատեւելու ըլլանք, անշուշտ պիտի արժանանանք օր մը անոր փառացը: Մեռնինք սիրելի եղբարք, սակայն այս կերպով մեռնինք:

Աշակերտ բժշկական դպրոցին
Յովհաննէս Ծ. Թօլայ.

ՍՕՆ՝ ՀԱՎԱՏԻՍԼԵՐ

Փարիս 23 ապրիլ սապահ.

Տիւնքի կիւն վուգու պուլան մուհարէպէլէր, մուհարէպէլէրին ահվալընը թէպտիլ իթմէմիշէր տիր: Ավամ ճիւմհուրունուն ալըպ նէշը իլլէտիլե ախպարա կէօրէ, Վէրսայլ աւքէրլէրէ թէլէֆաթը քէսիրէյէ օղրայարագ պիր ազ կէրի չէքիմիշէր տիր: Վէրսայլ աւքէրլէրի, Սիւրէնտէ պիր քէօրլիւ վազ վէ նէօյեիտէ գավի վէ միւհքէմ մէթէրիսէր ինչա իտէօրլար: Պուկիւն նէօյեիտէ միւթարէքէ օլաճաղը զաննը ամմէ տիր:

Վէրսայլ 23 ապրիլ էօյլէ.

Թէտարիքեաթը աւքէրլէյէ տէվամ օլունույօր, լաքին միւհիմմ պիր

գալիկա օլմամբը տըր : Բէսմի զաղէթա, կէշէնէրտէ հիւքիւմէթին էլինէ կէշէնէ Էսիրէրին իշինտէ պուլունան սապրգա մահքիւմէրին Էսամիսինի նէշըր իտէյօր : Պու սապահքի թարիխէ փարիտին ալընան խապէրէրէ կէօրէ, ալամ՝ ճիւմհուրունուն րէսմի զաղէթասը նէշը օլունմամբը տըր : Մօն վալէրինէ գալէսալը, ասըլարըն Օթէյլ իլէ Բօնան տիւ Ժուրնամ մահէլլէրտէ պաթարեալար իլէ իօթիհքեամ վէրտիքլէրի մէվգըլարընը տիւնքի կիւն թօքա թուլմուշ տուր : Բաբէլ զաղէթա, ուր տէր քի, իթթիհատը ճիւմհուրիյէթ, սօն տէֆա վէ գաթի սուրէթտէ օլարագ վէրսայլ հիւքիւմէթի նէշտինտէ պիր թարիգէ թէշէպպիւա իյլէմէք իշին ճիւմա կիւնիւ իւշ նէֆէր վէքիլ թայերին իթմիշ վէ պու վէքիլէր, վէրսայլ հիւքիւմէթի իլէ միւղաքէրէ վէ մուխապէրէ իլէմէյէ պաղը կէօնա թէքեալիֆի պէյանէ մէմուր տուրլար :

Պրիւսսէլ 22 ապրիլ :

Հիւքիւմէթ ասքէրինին Սէն Տընի գալէսալընը զապթ իյլէտիքլէրի, վէ Շիմալ տէմիր եօլու մուխապէրաթը քէսիլէճէյի սէօյլէնիյօր :

Լօնտրա 22 ապրիլ :

Ինկիլթէրրանըն պահրիյէ նազարէթինին պաշ միւհէնտիսի սապրգ Մ. Բիտ, Բուսիա թէրսանէլէրինի մուալէնէ վէ թէմաշայա կիլմէք իշին Բուսիա իմքէրաթօրու թարաֆընտան վուգուա կէլէն տալէթի գապուլիլէմիշ տիր :

Վէրսայլ 24 ապրիլ սապահ :

Տիւշմէնին հիւքիւմէ պաշլատըղընա տայիր պաղը զաղէթալարըն վէրտիքլէրի մալիւմաթլարըն աքսինէ քարաղ, հէնուզ հիւքիւմէ պաշլանմամբը տըր : Մօն վալէրինէ գալէսալըն մատա սայիր գալէա վէթապեալարտան, ապըլարըն մէվգըլարընը թօքա թուլմայօր : Տիւն իլէ պու կիւն վէրսայլա եէնի ասքէր կէլմիշ տիր : Հիւքիւմէթ ասքէրէրինին տիւնքի կիւն Շարան թօն գալէսալընը զապթ իթտիքլէրինէ տայիր Կօլա զաղէթասընը նէշը իլէտիյի հապատիս պիէսաս տըր :

Բրուսիալար իլէ ալամ ճիւմհուրու մէյանընտա զուհուրա կէլէն իլէթիլաֆաթտան տօլայը Բրուսիալար :

ըն, փարիսէ կիլմէքտէ օլան մէքիւլթ արապալարընը տիւնքի կիւն Սէն Տընի գալէսալընտա ալը գօյտուգլարըն սէօյլէնիյօր : Տիւնքի կիւն ասըլարըն եէտինտէ օլան պաթարեալար, հիւքիւմէթին միւսթահքէմաթը իւղէրինէ կէվշէք աթէշ իթմիշ վէ հիւքիւմէթին Պրգօնտա վէ մահալը սայիրէտէ պուլունան պաթարեալարա գարշը հիւշ պիր թէէսիրի օլմամբը տըր :

Պէրլին 24 ապրիլ :

Ալէմանեա միլլէթ մէճիսի քէպիւրի 120 միլիօն թալէր մըգտարը աղտը մաթլուպ օլունան իսթիգրաղը գապուլ իթմիշ տիր : Բրէնա տը Պիզմարգ, մէճիսի մէգըլարտէ իրատ իթտիյի նուլթգ տա աթիտէ պէյան օլունան թապիրաթը սէօյլէմիշ տիր :

« Պրիւսսէլտէ պէտ վէ միւպաշէ « րէթ օլունան միւղաքէրաթա կէրէ « յի կիպի աղըր սուրէթտէ ճէրէյան « իտէյօր : Կէօրիւնիւր քի, Ֆրանսա, « քէնտի գուվլէթինի եէնիտէն քէսպ « իյլէտիքտէն սօղրա, միւսալէհաճա « քէնտիսինէ խայրը շարթլար էլտէ « իթմէք իւմիսինտէ պուլունույօր, « ֆիագաթ Ալէմանեա հիւքիւմէթի, « մուգատաէմաթը սուհտա մէշրուլթ « օլան շարթլարտան պաշգա, շարթ « լարա ապա միւսաատէ իթմէյէճէք « տիր :

« Հալը հաղըր, Ալէմանեատան « տահա խայրի ֆէտաքեարլըլար թա « լէպ իտէր, չիւնքի հէր վէճհէ օլան « վուգուաթա մուգալէմէթ ֆաթը « տըր : Ֆրանսա, Ալաման ասքէրէրի « նին թէայլիւշինէ լաղըմ օլան մէսա « րիֆի թէսպիլէ իթմէտիյի հալտէ, Ա « լամանլար թէքրարէն, Ֆրանսա է « հալիսինտէն ագճէ վէ սայիրէ թալէ « պինէ պաշլայաճագ տըր : Ալէմանեա « նըն մէնաֆի վէ հուգուգուհա մու « խաթարա կէօրիւլտիլիւ վագըլթ Ալէ « մանեա, Ֆրանսա մէսալիհի տալիլի « յէսինէ միւտալտէլէ իյլէյէճէք տիր : »

Վէրսայլ 24 ապրիլ :

Թուլուզ շէհրի, հալը մուհասէրէյէ վաղ օլունտուղու իլան օլմուշ տուր :

Պէրլին 24 ապրիլ :

Բրէնա Պիզմարգ միլլէթ մէճիսին տէ, Ֆրանսա թարաֆընտան 500 միլիօն թէէտիյէ օլունմուշ իտէտէ, հէ

նուզ Բրուսիալարըն գալէալարը պօշալթմամբը օլտուգլարընը պէյան իյլէմիշ տիր :

Բօմա 24 ապրիլ :

Բաբա հաղրէթլէրի նամիղաճ տըր :

Մատրիտ 24 ապրիլ :

Մ. Գասթէլլար, ճիւմհուրիյէթ թարաֆիլիլէրի նամըյլա Սպանեանըն միլլէթ մէճիսինտէ պէյան իթմիշ տիր քի, չիմտիքի գրալ սիլիլէսինէ իթիւրաղ իտէճէյի կիպի, սիլիլէի մէգըլուրուն հուգուգու գրալիլէթտէն սաղըթ օլմամբնա տայիր պիր թէքիֆ տէր մէյան իյլէյէճէք տիր :

ՀԱՆՈՒՄ ԲԻՍՏԱՍԸ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

Ապր. 12	Բաղար էր. ախշամ	50 11
» 13	Սալը . սապահ	50 27
» » »	էօյլէն	— —

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Պէօյիւքտէրէ թուղալարընտան եիւզ պին թանէ սաթլըգ թուղա պուլունուպ, իսթէք իտէնէրէ էհվէն ֆիյաթլա սաթլըաճաղը վէ պու պապտէ թաֆսիլաթ իսթէյէնիլէրին մաթպաա մըղա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր :

Պ. ՎԻՐԻԻԼԵԱՅ ՄԱՐՈՆԻ ՀՈՎԱԿԱՅՈՒԹ

Եիւզ գըրգ իւշ սահիֆէտէն իպալէթ օլան մէգըլուր քիթապճըգ, երգուպըգ Հիւրմիւզ արքեպիսոգոպոս թարաֆընտան գրաբառ լիսանընա թէրճիւմէ օլունուպ, քէրշէմպէ բաղարընաա վէնէտիք Միլիթար միաբանութիւնու մաղապսընտա սաթլըմագտա տըր :

ՍԱՀԻՑԻ ՄԵՊՈՒԼՈՒ ՀԱՋԷԹԱ
ՅՈՎԱԿԻՄ ԹԻԿԼՉԵՆՑՅԱՆ
ՍԹԱՆԳՈՒՆԱ 242ԷԲ ԲԱԶԱՐԸ՝ ՆՈՒՄԵՐՈՒ 43
ՃԵՄԵՐԵԹԻ ԻԼՄԻՅԷ ԲԱՊԻՍԵՍԻՆՏԷ